

Leabharcha.

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s. 1 ff.
=Sgéalardhe Óirghiall. s1-10

Aodh Beag O Leortha
cf 4a 571 (och 83) + cf 530 (B) + 302
(naken upphängd)

Det var en gång en hustru, men hon lever inte nu och det gör det-
samma om hon har levat eller ej. Hon hade en son som hette Aodh Beag
O Leortha. En dag kom in till sin mor.

"Gör i ordning en höna och en brödkaka", sade han, "så får jag gå
och fria till kungens dotter!"

Modern svarade: "Å, min käre son, vad är det som satt det i huvudet
på dig? Blir du inte dödad, om du går till kungens hus. Ingen får
kungens dotter utom den som kan få tre skratt ur henne."

Han svarade att han skulle gå utan att fråga efter den saken.

Aodh Beag O Leortha gick åstad och tog med sig en gammal vit krake.
När han var nära kungens port, satte han sig upp att rida på den
gamle kraken. Han tog fatt i svansen på den och satte djuret igång
mot porten. Portvakten frågade honom vad han hade för ärende. Han
svarade att han kom för att fria till kungens dotter. Hon befann sig
uppe allra överst i huset och gav till ett gapskratt.

S.2

"Nu har jag vunnit en tredjedel av din dotter, o konung", sade
Aodh Beag.

"Ja, genom en dåres olycka och vända", sade kungen.

Aodh Beag gav sig hem. Nästa dag tog han med sig en getabock. Han
satte sig att rida på bocken och höll fast i hans båda horn. Port-
vakten frågade vart han skulle hän. Han svarade att han kom för att
fria till kungens dotter. Kungadottern var uppe allra överst och
gav åter till ett gapskratt.

"Nu har jag vunnit två tredjedelar av din dotter, o konung!"

"Ja, genom en dåres olycka och vända", sade kungen.

Aodh Beag gav sig hem. Nästa dag tog han med sig en sugga. När han
var vid porten, satte han sig att rida på suggan och höll fast i
hennes båda öron.

"Vad har du för ärende?" frågade portvakten.

"Jo, jag kommer för att fria till kungens dotter", sade Aodh Beag.
Hon var uppe allra överst i huset och gav åter till ett gapskratt.

S.3

"Nu, o konung, har jag vunnit din dotter".

"Ja, genom en dåres olycka och vanda", sade kungen. "Jag lämnar dig henne inte nu", säger kungen, "förrän du hämtar åt mig huvudet av jätten som är borta i skogen."

Aodh Beag steg upp om morgonen. Det dröjde inte länge förrän han mötte den store jätten.

"Du lymmel och landstrykare!" sade jätten. "Vad är det som har fört dig hit till mitt område? Du är för stor att ta i en munsbit men för liten till två munsbitar. Du är inte mer än som en liten nypa aska på min tungspets".

"Guds röst över din röst, du smutsiga slusk!" sade Aodh Beag.

"Vilketdera föredrager du, brottning eller hård kamp?" sade jätten.

"Jag föredrager brottning", sade Aodh Beag.

De grep tag i varandra i brottningens hårda slingor så att de gjorde hård mark av lös mark och lös mark av hård mark. Om någon hade kommit från nederst (nordligast) i världen till överst (sydligast) i världen så skulle han ha kommit för att se på dessa två. Det dröjde inte länge förrän Aodh Beag gav honom en kläm; han state honom ner till knäna i jorden, med en andra kläm ner till byxlinningen och med den tredje till struphuvudet.

"En kort grön tuva från mig över ditt huvud, din smutsige slusk!"

"Ack, älskade Aodh Beag O Leortha! Gör inte det! Jag skall ge dig allt vad jag har både ute och inne, men gör det inte!"

"Det är mitt sedan din dag är ute", sade Aodh Beag och högg huvudet av honom, så det for över nio plogtiltor, nio plogfåror utan att falla ner. Huvudet försökte komma tillbaka på kroppen. Han gav det en spark.

~~"Det är mitt sedan din dag är ute", sade Aodh Beag och högg huvudet xxxxxxxx~~ "Det var tur för dig", sade huvudet. "Om jag hade lyckats komma tillbaka på kroppen, skulle varken du eller Eires alla män ha kunnat hugga av det".

"Det visste jag själv", sade Aodh Beag.

Han kastade huvudet över sin axel och så kom han hem till kungens hus. Han kastade huvudet till kungen. Kungen blev full av glädje över att jätten var död.

Nästa dag gick Aodh Beag till skogen och fick se en stor jätte komma. Jätten kom fram till honom.

"Du lymmel och landstrykare! Du dödade min broder i går. Jag tycker

På vägen kom han till en man som var fångslad vid ett träd Hans namn var Crochhairé Táirnochttha, "lös mig härifrån!"

"Jag har inte med dig att göra, och jag går förbi dig", sade Aodh Beag.

Aodh Beag gick till kungens hus. Hankastade huvudet till kungen. Kungen blev full av glädje över att jätten var död.

Nästa dag gick Aodh Beag till skogen och fick se en stor jätte komma. Jätten kom fram till honom.

"Du lymmel och landstrykare! Du dödade min broder i går. Jag tycker du är för stor för en munsbit och för liten för två. Du är inte mer än som en liten nypa ~~satt~~ aska på min tungspets".

"Guds röst över din röst, du smutsige slusk! Jag skall döda dig själv i dag".

De omfamnade varandra i brottningsens hårda slingor så att de gjorde hård mark av lös mark och lös mark av hård mark; ett källsprång mitt i den grå klippan av ~~styreken~~ styrkan, ansträngningen och skadan på den platsen. Om någon hade kommit från norden till södern, så skulle han ha kommit för att se på dessa två. Därmed gav Aodh Beag honom en kläm och satte ner honom till hans knän i marken, med en andra kläm till byxlinningen och med en tredje kläm till struphuvudet.

"En kort grön tuva från mig över ditt huvud, din smutsige slusk!"

"Ack, älskade Aodh Beag o Leortha! Gör inte det. Jag skall ge dig allt vad jag har både ute och inne.

"Allt det är mitt, alltsedan din dag är ute", sade Aodh Beag och högg av hans huvud så att det flög över nio plogtiltor och nio plogfåror utan att falla ner, utan att stanna. Huvudet kom tillbaka mot kroppen men han gav det en spark.

"Det var tur för dig", sade huvudet, ty om jag hade fått komma på kroppen igen skulle varken du eller hela Eires män inte kunnat hugga av det".

Aodh Beag tog med sig huvudet över axeln, tills han kom till den plats där Crochaire Táirnochttha var.

"Aodh Beag Ó Leórtha! Lös mig härifrån!"

"Jag har ingenting med dig att göra och jag går förbi dig".

Han gick sin väg till kungens hus med jättens huvud. Kungen var full av förtjusning över att de två jättarna var döda. Han förde honom in i huset och gav honom det utsöktaste av all slags mat och dryck och gav honom sängplats.

Nästa morgon steg Aodh Beag upp och gick åter till skogen. Han fick se en stor jätte komma.

"Du lymmel och landstrykare!" sade jätten. "Vad har förmått dig att komma till min gård och till min (stad) borg, sedan du har dödat mina båda bröder? Du är mig för stor till en munsbit men för liten till två, och du är inte mer än en nypa aska på min tungspets".

"Guds röst över din röst!" sade Aodh Beag. "Kanske jag skulle döda dig själv i dag".

De omfattade varandra i brottningsens hårda slingor så att de gjorde hård mark av lös ^{gräs} mark, lös mark av hård mark, och ett källsprång mitt genom den ~~hårda~~ klippan genom styrka, ansträngning och skada på den platsen. Om någon hade kommit från norden till södern, så skulle han ha kommit för att se dessa båda. Aodh gav honom en kläm som satte ner honom i marken till knäna, med en andra kläm till byxlinningen och med en tredje till strupen.

S.8

"En kort grön torva från mig över ditt huvud, din smutsige slusk.

"Å, Aodh Beag Ó Leortha, gör inte det! Jag skall ge dig allt som jag har både ute och inne!"

"Det är mitt alltsedan din dag är ute", sade Aodh Beag och högg av hans huvud så att det for över nio plogtiltor och nio plogfårar utan att falla ner, utan att stanna. Huvudet kom tillbaka mot kroppen igen. Han gav det en spark.

"Det var tur för dig", sade huvudet. "Ty om jag hade fått komma på kroppen igen så skulle varken du eller alla Éirens män kunnat hugga av det".

"Det visste jag själv", sade Aodh Beag och kastade huvudet över sin axel. Så gick han åstad tills han var vid Crochain Tarnochttha.

"Ack, Aodh Beag Ó Leortha! Lös mig härifrån!"

Aodh Beag lade ner huvudet på marken och han löste Crochaine Tárnaochttha. Crochaine Tárnaochttha grep Aodh Beag, tog av honom hans kläder och satte på honom sina egna kläder. Så band han Aodh Beag vid trädet. Han tog med sig jättens huvud till kungens hus. Kungen blev full av förtjusning över att jättarna var döda. Han trodde att det var Aodh Beag som var hos honom. De hade en natt av skämt och musik ända till morgonen. Crochaine Tárnaochttha tog med sig kungadottern. På morgonen när kungen steg upp, var hans dotter borta. Han fick höra att det var Crochaine Tárnaochttha som hade tagit med sig hans dotter. Han sände ut män att söka Aodh Beag. De fann honom fångslad vid trädet. De löste honom och förde honom hem till kungens hus.

S.9

Kungen var mycket bedrövad över att dottern blivit bortförd.

"Jag ger dig jättarnas mark", sade han till Aodh Beag, "bara du

stannar hos mig!"

"Nej jag stannar inte", sade Aodh, "utan jag går att söka min hustru".

Han fick hönan och brödkakan i ordning, och så gick han istad tills han träffade på en å. Han gick för att tvätta sina fötter. Då fick han se en stor lax i ån. Han sade till laxen:

"Du passar bra till min brödkaka".

"Älskade Aodh Beag O Leórttha! Gör inte det, så skall det inte finnas någon svår knipa som du råkar i, som jag ej skall hjälpa dig i."

S.10

Han gick vidare tills han mötte en liten grå jakthund på en bergssluttning. Han gick för att äta en bit och han bad hunden hjälpa till med det.

Hunden sade: "Det passar inte för dig att en sådan som jag länge är i ditt sällskap".

Han kastade till hunden hans lystmäte av brödet.

"Det finns ingen svår knipa", sade hunden, "som du någonsin kommer att råka i, som jag ej skall bistå dig i."

Aodh Beag gick vidare. Han stannade inte förrän han var framme vid Crochaire Tárnochtthas hus. Kungadottern såg honom komma.

"Hundratusen välkommen, Aodh!" sade hon. "Jag trodde att jag aldrig mer skulle få se dig. Jag vet bara inte vad jag skall göra med dig. När den här jätten kommer hem, kommer han att döda dig".

De hade en trevlig dag tillsammans tills den sena timmen kom. Hon gömde Aodh Beag.

Crochaire Tárnochttha kom in och hade en gammal häst slängd över sin axel. Han drog den genom elden och genom askan och genom sina långa kalla tänder och svalde ner den i en enda munsbit.

"Frú, frá, Féasóg! Jag känner lukten av en lögnaktig, tjuvaktig ir-ländare komma till min gård och till min borg i kväll".

S.11

"Min älskling och min käraste! Du som är bättre än fadern! Jag var uppe överst på husets altan. Då kom Eires små fåglar och slog sig ner på mig".

"Å, kanske det var det, kanske det var det", sade han.

De gick till sängs.

"Säg mig nu", sade kungadottern. "Om du skulle dö, vad skulle jag då göra i detta främmande land?"

"Åhå!" sade han. "Jag dör aldrig, ty jag har inte min själ inom mig själv".

"Å, var finns den då!" sade kungadottern.

§den finns i den gröna fläcken som är framför dörren".

På morgonen gick han sin väg. Kungadottern steg upp och letade upp ~~rosor~~ rosor och pangséer och alla slags vackra blommor och lade dem över den gröna fläcken. Då Crochaire Tárnochttha kom hem på kvällen, hade han en stor hjort kastad över axeln. Han drog den genom elden och genom askan och genom de långa kalla tänderna och svalde den i en enda munsbit.

"Frú, Frá, Féasóg! Jag känner lukten av en lögnaktig, tjovaktig irländare komma till min gård och till min borg i kväll".

S.12 "Min Älskling och min käraste! Skall det inte vara här så länge jag är här?"

"Jamen det är mera än så", sade han.

"Å! Jag var uppe på översta altanen på huset, och små fåglar från Eire slog sig ner på mig".

"Kanske det var det, kanske det var det", sade han, och så gick han ut.

"Hur kommer det sig att den gröna fläcken är full med pangséer och rosor?"

"Sade du inte", sade kungadottern, "att din själ är där? Jag ville vara vänlig mot den plats där din själ finnes".

"Ack! Å!" sade han, "om du visste var min själ finnes, skulle du då verkligen vara vänlig mot den?"

S.13 ~~XXXXX~~ ~~Nästa morgon när Crochaire Tárnochttha hade gått, gick Aodh Beag och fann yxan. Han började hugga ner trädet. När trädet var nästan avhugget,~~

"Javisst!" sade hon. "Visst skulle jag vara vänlig mot den".

§Det står ett träd där nere på stranden och inne i det trädet är en anka och i ankans stjärt är ett ägg och inne i det ägget är min själ, och jag dör aldrig förrän Aodh Beag O' Leórtha som är i Eire, kommer och fäller trädet med den trasiga och hackiga yxan som ligger under sängen, och det är något som aldrig kommer att ske."

S.13 Nästa morgon när Crochaire Tárnochttha hade gått, gick Aodh Beag och fann yxan. Han började hugga ner trädet. När trädet var nästan avhugget, hoppade ankan ut och ner i havet.

"Du lilla gråa jakthund som jag mötte på berget! Spring och tag ankan åt mig!"

Hunden sprang och fångade ankan åt honom. Ägget föll ur ankans stjärt.

"Å, älskade lax som jag mötte! Hämta ägget åt mig!"

Laxen kom och fann ägget åt honom. Crochaire Tárnochttha kom full

av oro. Aodh Beag grep ägget och slog det i hans panna. Han föll död till marken. Aodh Beag gick och högg huvudet av honom.

De samlade hop alla de rikedomar han hade inne och ute. De kom hem till kungens hus. Kungen var överförtjust över att Aodh Beag och hans dotter kom hem. De höll ett bröllop som räckte år och dag, och den sista dagen var lika god som den första dagen. Så var min saga och halm i din mun och en lång gul smörkaka i min mun.

Sgéalaidhe Fearnmhuige s. ff. Ridire Labhradha Luire.

Sgéalardhe Cíorghiall s. 11-12. Aa 760 (B)+blind rådgivare.

Det var en gång en kung. Manainn som hette Ridire Ruadh mhac Labhradha Luire (Röde Riddaren som till Labhradha Luire. En stor stark här lydde under honom och varje år sändes under årets lopp bud efter en av männen och man kunde inte få minsta underrättelse om dem.

Det bodde en kvinna helt nära Manainn. Hon hade en son, en vacker ung man och det var hennes enda son. Det kom bud att kungen sände efter honom och hans moder gick till kungen och hon kastade sig under hans beskydd och sade honom att hon ej hade någon annan son än denna ende, och att hon fruktade att förlora honom. Konungen sade henne att hon ej skulle mista honom. Ynglingen gick till kungen, och kungen tog löfte av honom att icke för någon levande människa uppenbara vad han fick se.

S.15

Ynglingen gick tillbaka hem till sin mor och han tynade av så att ingen människa kunde känna igen honom och han blev dödsblek. Alla läkare sade honom att de inte kunde göra det minsta för honom, och hans mor gick till en gammal blind (siare) som också fanns i landet, och han sade att det inte fattades honom något annat än en enda sak och det var en stor hemlighet i hans sinne och om han inte talade om den, så skulle han dö. Ynglingen sade honom att även om han skulle dö skulle han inte berätta hemligheten för någon levande mänska. Siaren sade då till honom att han skulle gå ut i skogen och tala om sin hemlighet för ett träd, och det gjorde han också. Ynglingen gick till skogen och talade om sin hemlighet för ett träd.

En tid därefter skulle den harpa som fanns i slottet göras i ordning och harpomakaren sade att han måste ha ett friskt träd till den. De gick till skogen och fällde det trädet som ynglingen hade talat om sin hemlighet för.

S.16

När harpan hade gjorts i ordning och strängalekaren spelade på harpan, sade den: "Det är två hästöron på Ridire Labhradán Luire". Varenda strängaspelare som fanns i slottet tittade på harpan och den sade att det var "två hästöron på Ridire Labhradha Luire. Kungen själv kom dit och han tog av sig sin hatt och löste sina två hästöron och han gömde dem aldrig mer därefter. Och han sände ingen till döden vidare.

Sgéalaidhe Fearumhuighe s. 16 ff.
=Sgealaidhe Óirghiall s. 12-16.

Den fattige brodern och den rike
brodern.

Det var en gång två bröder. Den ena hade en massa rikedom men den andre var fattig och hade huset fullt av barn, de levde förpinade av fattigdomen och de hade ingenting att äta.

En afton kom en tiggare in till dem. Han bad om logi till nästa dag. Natten kom och han såg på de stackars barnen.

"De stackars barnen är hungriga", sade han till husfadern.

"Jag har ingen bot för den saken", sade husfadern, "tiderna äro dåliga".

S.17 "Vem är det som bor i det stora huset där borta eller vem rår om det?" sade tiggaren.

"Det är min bror", sade husfadern.

"Följ med", sade tiggaren till annen, "så tar vi ett får från hans hjord".

De kom hem och tog huden av det. De kokade en bra gryta med kött åt barnen. På morgonen nästa dag, när bonden hade stigit upp, räknade han fåren och fann att ett saknades. Han kom bort till sin bror och sade till honom att ett får hade stulits från honom under natten:

"Det är så godt att du går och söker upp det".

"Jag ska gå med er", sade tiggaren.

Så gick de åstad för att leta och tiggaren följde med dem. Tiggaren hade stoppat en fot av fåret i vardera ärmen. När de gick ut genom grinden böjde tiggaren sig ner och gjorde spår med fötterna i vägältan.

"Nu", sade han till herrn. "Är inte detta fårspår i grindöppningen?"

S.18 Det var inte en enda grind som de gick genom, där inte tiggaren satte spår av fårfötter i vägältan. De fortsatte sedan att leta fotspår tills det blev natt.

"Det är så godt att vi vänder om hem", sade tiggaren, "vi har förlorta spåren.

De kom hem. Samma natt gick de åstad och tog med sig ett annat får. De drog skinnet. Sen fick de i ordning en bra gryta av det. Nästa morgon kom mannen åter till dem.

"Käre bror!" säger han. "I natt har ett får till stulits från mig".

De gick åstad för att söka efter det och tiggaren följde med dem. Det fanns inte en grindöppning som de gick igenom där inte tiggaren

fann fotspår i vägältan. När aftonen åter föll på sade tiggaren:
"Det är så godt vi vänder om hem".

När de kom hem och gjort allting i ordning, tog de med sig en fet oxe. De drog skinnet av den. De fick i ordning en präktig gryta med dess kött. Barnen åt sig mätta av köttet. Herrn sade till sin mor att han inte kunde förstå hur det kom sig att de hade så mycket glädje och nöje och trevligt nu.

"Jag skall tala om för dig", sa modern. "Gör i ordning en stor kista. Jag skall krypa ner i kistan", säger hon, "och lägg ner matsäck i den för en vecka".

Han lade sin mor i kistan och den tog han med sig och lämnade den i sin brodres hus. Han tillsade honom att bevaka den och att han inte hade plats för den hemma. Tiggaren kom in:

"Var har du fått den här kistan och vad är det som är i den?".

"Det vet jag inte," sade husfadern. "Jag har inte sett på den",

"Ack", sade tiggaren. "Jag ska snart veta vad som är i den".

Han öppnade locket på kistan och fann käringen ligga i den.

"Å, du ohederliga käring! Du hoppas kunna ge dem därhemma upplysningar".

S.20

Han fick fatt i en köttbit och körde ner den i hennes mun så hon kvävdes. När veckan gått till ända tog den rike mannen hem kistan. När han öppnade kistan, fann han sin mor ligga död där.

Samma natt som hon hade begravts, gick tiggaren och grävde upp henne igen. Han tog henne med sig på ryggen och satte henne vid torvstacken. Han kom ner till sin broders hus.

"Aj aj!" sa han till sin broder. "Min mor är vid torvstacken".

"Jag skall säga dig vad du skall göra med henne", sa tiggaren.

"Du har inte gett henne med tillräckligt. Lägg en bra påse med guld under hennes huvud i kistan och en påse silver under hennes fötter.

Så gick de och begravde henne. Tiggaren gick och öppnade kistan och tog med sig silverpåsen och guldpåsen hem, och gumman, henne tog han med sig på ryggen. Han ställde henne vid dörren och stöttade upp henne med två käppar.

S.21

När det sedan kom in underrättelse till bonden att hans mor var vid dörren, sprang han ner till stället där hans broder och tiggaren var:

"Min mor har kommit tillbaka igen!"

"Å, om hon det har gjort, så ska jag säga dig nu vad du ska göra med henne. Ge tredjedelen av din egendom till denne fattige mannen,

så ställer inte din mor till mer besvär för dig".

Det gjorde bonden. Han gav tredjedelen av sin rikedom till sin broder, och till tiggaren. Det gjorde han. Sen gick han och begravde sin mor. Hon kom inte tillbaka mer. Detta är min historia.

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s. 21 ff. Mannen som lurade döden.
 = Sgéalaidhe Óirghiall s. 16-19.

Det var en gång en man, och det kan göra detsamma om det var sannt eller ej. Han hade två söner. När han höll på att dö, bestämde han: han lämnade var och en av dem sin andel. Den ene av dem råkade bli rik och den andra förskräckligt fattig och han hade en stor barnskara. Han fick en liten son med sin hustru och han gick att söka faddrar åt honom. När han hade gått en bit på vägen, mötte han en man på sin väg. Mannen frågade honom vart han skulle gå. Han svarade att han var ute för att söka faddrar för att bära hans son till dopet.

S.22

"Tag mig med dig", sade mannen. - "Vem är du?" - "Jag är Söndagens konung". - "Nej dig tar jag inte med mig".

Han gick vidare vägen fram tills han mötte en annan man, som frågade honom vart han skulle gå, och han svarade att han var ute för att söka faddrar att bära hans son till dopet.

"Tag mig med dig!" - "Vem är du?" - "Jag är Guds son".

"Nej dig tar jag inte med mig", sa mannen. "Du låter en stor mängd folk ha rikedom och de övriga låter du leva i fattigdom".

Han gick vidare vägen fram tills han mötte en annan man, som frågade vart han skulle hän. Han svarade att han var ute för att söka faddrar att bära hans son till dopet.

S.23

"Tag mig med dig!" - "Vem är du?" sa mannen. - "Jag är döden".

"Du är den man jag tar med mig. Du är den hederligaste av alla. Du tar med dig dem helt och hållet från kungen till tiggaren. Du låter inte muta dig av någon."

Han gick med som fadder till sonen, och när han skulle gå (vände om) (från dopet) sa han till honom att han skulle få sitt livsuppehälle av honom. Han sa till honom att han skulle bli doktor, och varje människa som han fick se döden stå vid huvudet hos, skulle han inte taga till behandling utan överlåta till döden, men var och en som han fick se döden stå vid fötterna hos, skulle han ta till behandling och han skulle bli bra.

Han botade varje människa helt och hållet som han tog till behandling. Det fanns ingen enda läkare i trakten som var bättre än han, tills han kom till kungen som låg för döden och hade sändt bud efter honom att bota honom.

S.24

När han kom till honom, fann han att döden stod vid hans huvud. Han befallde fyra män till sängen för att vända kungen, så att hans huvud lades åt det hållet där han färut hade haft sina fötter. Därefter botade han kungen, mennär han återvände hem, mötte döden honom och sa till honom att göra sig i ordning och följa med honom i st.f. kungen. Han svarade ocj bad honom ge honom en annan förfallotid så att han kunde ordna för hustrū och barn innan han dog. Han gav honom också en annan förfallodag. När förfallotiden var ute, kom döden åter till honom. Han sa till honom att göra sig i ordning att komma med honom. Han bad honom ge honom tid att läsa sina böner. Döden sade att han skulle ge honom det, men då sade han till döden att han aldrig skulle läsa fadervår.

En tid därefter kom han just från att ha botat en herreman och på de gröna fälten mötte han en liten gosse slagen och sargad och full med sår av slag. Doktorn lyfte upp honom, torkade av honom och tvättade av blodet och frågade hur han kommit dit. Han svarade att hans far och mor hade slagit honom och drivit bort honom då han inte kunde läsa sina böner, och att den stora tjuren där borta hade drivit hit honom och trampat på honom över allt. Doktorn tog sig för att lära honom hans böner; då reste sig döden och sa att det var tid för honom att komma med honom nu sedan han läst sina böner.

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s. 25 ff. Aa 531+313+305B.
Sgéalaidhe Óirghiall s. 19-26.

Ljussvärdet - vargen o. armen.

Barach Mór.

DEN STORE TIGGAREN.

Om det var den gången, så är det inte nu. Om det också vore så, skulle jag vara en gammal och grå sagoberättare och inte bättre än en fantastisk lögnare. De sju gamla böckernas gula ränsel skulle jag bära på min magra rygg (min ryggs sågtänder) med krokighet med vissenhet (av ålder), med hög ålderdom. Fastän jag ger mig till att berätta den här sagan för dig i kväll, så vet jag inte mer om den för det. Om jag kan den dåligt i kväll, så kan du den ännu sämre i morgon kväll tills du kommer till mig för att lära den i övermorgon kväll.

Det var en gång en kung och han hade en son. Kungasonen gick en dag ut på stranden. Det kom en smal rödhårig yngling till honom.

"Skall du spela ett parti kort med mig, kungason?" sa den smale rödhårige ynglingen.

"Det har jag ingenting emot", sa kungasonen.
Kungasonen vann spelet mot honom.

"Säg vad för vint du fordrar, kungason!" sa den smale rödhårige ynglingen.

S.26 "Jag sätter dig under geasa under ett år, att en vit slottsbyggnad skall vara uppförd här i morgon bittida."

Nästa morgon var slottet uppfört. Den smale rödhårige ynglingen kom åter till honom.

"Skall du spela ett parti kort, kungason?"

"Det har jag inte något emot", sa kungasonen.

Kungasonen vann spelet mot honom..

"Säg din fordran, kungason!"

"Jag sätter dig under geasa inder årets lopp, att den vackraste kvinna i världen ska vara här inom år och dag eller i morgon bittida, och på det viset som är bäst".

Nästa dagas morgon kom den rödhårige ynglingen och hade med sig den vackraste kvinna i världen och överlämnade henne åt kungasonen.

"Skall du spela ett parti kort med mig till, Kungason?" sa han.

"Det har jag inte något emot", sa kungasonen.

Den smale rödhårige ynglingen vann spelet mot honom.

"Säg din fordran!" sa kungasonen.

"Jag sätter dig under geasa och under årets (otacksamhet, nederlag, besvikelse) att du skall hämta ljussvärdet som Bacach bär, kungen av Gorcha, har och kunskapen om Mianach an Anóglach inom år och dag eller i morgon bittida, om så vore bäst."

S.27

Kungasonen gick till sitt hus och satte sig på enstol och gav från sig en djup suck.

"Det var en suck av en kungason under geasa", sade hans hustru.

Nästa morgon steg kungasonen upp och tog på sig sin stridsrustning och det stod skrivet på baksidan av hans svärd att han var världens storhjärte (,förnämste hjälte)

"Å hör du! vänta nu till Brighids dag!" sade hustrun till honom.

"Då blir dagen lång och det är lättare för dig att göra resan".

När Brighids dag kom, steg kungasonen upp.

"Å hör du! vänta nu tills Bealtaine (1 maj) kommer!" sade hon. När Bealtaine kom, steg kungasonen upp på morgonen.

"Det är så godt för dig nu att vänta tills Lughnasa (1 aug.) kommer", sade hans hustru.

S.

Om Lughuasadagen kom snart, så steg kungasonen upp och gav sig åstad på sin vandring tills han var vid havets strand. Han såg varken skepp eller båt. Han gjorde ett skepp av en hatt, mast av sin käpp segel av sin skjorta och rigg av sina strumpeband. Han for ut på det flytande flödande havet, lyssnade på sälarna, måsarnas skrän, ålarnas plask (slingringar), tills den laxen som var nederst lekte och spelade på den fläcken tills det var afton och dagens slut kom, mössen kröp ner i sina hål, fåglarna flög upp i träden, den vita hästen gick i skuggan av syrebladen, och syrebladen försvann från honom. Han gjorde ett högt kraftigt språng i toppen av skeppets akterdäck. Han fick se ett slott där ett fjäderskaft var inne ett fjäderskaft var ute (bun chite) och ett annat fjäderskaft höll upp sin mitt och sin rygg. Han gav sig till slottet och bad om kvarter till nästa dag.

"Hundrafalt välkommen, Kungason!" sade husfadern. "Du går till Bacach Mór i morgon, och du skall inte gå till fots. Jag skall ge dig ett sto på stallet och det ett som tar råda på (hinner förbi) Marsvinden och som marsvinden inte hinner fatt."

S.29 Följande dag gav han sig åstad till Bacach Mórs hus. Han slog ett slag på kampkedjan, och han lämnade ej kalv i ko, eller lamm i får, eller föl i sto som ej kastades genom kraften av hans slag. Ut rusade Bacach Mór. När Bacach Mór skulle vara i dalen, skulle kungasonen vara på berget. Kungasonen drev på djuret tills han var vid huset och Bacach Mór efter honom. Kungasonen hoppade från djuret in genom fönstret.

"Du är i säkerhet, kungason!" sade husfadern.

Bacach Mór högg ett hugg och klöv djuret i två halvor.

"Jag skall ge dig ett annat djur i morgon", sade husfadern.

Följande dag gav sig kungasonen åstad till Bacach Mórs hus.

Han slog ett slag på samma sätt han hade gjort den första dagen. Ut for Cacach Mór efter honom. När Bacach Mór var i dalen skulle kungasonen vara på berget. När han var framme vid huset hoppade han från hästen in geno fönstret.

S.30

"Du är i säkerhet, kungason!" sade husfadern.

Bacach Mór högg ett hugg och klöv hästen i två halvor.

"Nu," sade husfadern, "skall du få en annan häst i morgon".

Följande dag gav sig kungasonen åstad tills han kom till Bacach Mórs hus. Han slog ett slag på samma sätt. Ut for Bacach Mór efter honom. När Bacach Mór var i dalen, var kungasonen på berget tills han var framme vid huset. Han hoppade in genom fönstret.

"Du är i säkerhet, kungason!" sade husfadern.

Bacach Mór högg ett hugg och klöv hästen mitt itu.

"Nu", sade husfadern, "skall du gå i morgon och inte ha med dig någon häst. Bacach Mór var så bedrövad (trött), så det är ej ett steg som han går som han inte sjunker ner i marken till knäna. Du kan finna hans fotspår in till sängkanten. Du finner ljussvärdet på sänghimmeln över hans säng. Drag ut svärdet ur skidan och av ljuset springer Bacach Mór upp. Drag ditt svärd och säg honom, att om han inte ger upp, så hugger du huvudet av honom. Men för allt i livet gör det inte: han är min bror, din hustrus farbror".

S.31

Kungasonen gav sig åstad på morgonen. Han följde fotspåren till sängkanten. Han fann ljussvärdet hängande på sänghimmeln. Han drog ut det ur skidan. Bacach Mór sprang upp ur bädden. Kungasonen drog svärdet och sade till honom: "Giv upp" emedan han eljes skulle hugga huvudet av honom.

"Gör ibte det du!" sade Bacach Mór. "Hundrafalt välkommen, kungason! Jag är din hustrus farbror. Sitt ner här så skall jag tala om för dig hur fattig jag fann minn hustru".

S.32

"Jag var en dag här", sade han, "och jag gick ut. Jag fick se en vild man. Han höll på att äta vattenkrasse. Jag skyndade mig allt vad jag kunde", sade Bacach mór ; "När vildmannen åt ett krassestånd åt jag två. Jag närmade mig honom för varje steg. Jag fick fatt i honom, jag tog hem honom, jag tvättade honom ren och jag satte på honom en fin dräkt. Det dröjde inte länge förrän min hustru tyckte mer om vildmannen än om mig. Hon slog mig med ett trollspö och förvandlade mig till en vit häst. Det var inte en släpsyssla på gården, som inte jag måste göra. Nå, jag hade allttjämt mänskligt förstånd. Jag skubbade mig mot portarna så att mina hår fastnade på dem. Då gick en man in till min hustru och sade att jag var smutsig och att jag smutsade ner allting på gården. Min hustru kom ut och slog mig med trollspöet och förvandlade mig till en stor tjur, Nå, jag hade allttjämt kvar mänskligt förstånd. Jag lät ingen flicka mjölka utan att förfölja henne och vråla från fältet, och förskräckelsen lät ej flickorna gå att mjölka av skräck för mig. En man gick in till min hustru och han sade att jag gjorde en hel del skada. Då kom min hustru ut och slog mig med trollspöet och förvandlade mig till en varg. Jag hade allttjämt mänskligt förstånd. Jag gick in skogen och gav från mig tre tjut. Det var inte en varg i skogen som inte samlades kring mig. Eftersom jag allttjämt hade mänskligt förstånd, tog jag dem med mig. Vi började döda fåren. Då fick de höra att alla får i landet döddes. Det kom en stor jakt med hund efter oss. Eftersom jag hade mänskligt förstånd, såg jag kungen komma ridande. Jag hade mänskligt förstånd: jag kastade mig på knä för kungen. "Jag förlåter dig, förnäma valp!" sade kungen. Så tog kungen mig med sig hem. Det råkade finnas ett nyfött barn i kungens hus. Varje barn som varit där dessförinnan, en stor ~~hund~~ ^{hund} hade kommit in och

S.33

S.34

den hade tagit med sig barnet ur vaggan. Det var Mian an Anóglaiigh
(Den store krigarens önskan). Kungen sade "Jag skall låta den
förnåma valpen vakta barnet i natt". Han lämnade mig till barnets
skydd. Jag hade inte länge varit där förrän den stora hunden kom.
Jag grep fatt i ~~hans~~ armen. Jag fick ett andra grepp högre upp.
Jag bet av armen uppe vid axeln. Jag tog med mig armen och lade
den vid sidan av vaggan. Kungen satte därpå två män att följa
blodspåren. De följde blodspåren, tills de gick in i ett hus som
låg i skogen. De fann den store jätten död. Där fanns tre av kungens
barn. De förde med sig de tre barnen till kungens hus. Den störste
av gossarna brukade rida på mig varje dag. Jag fick se trollspöet
i gossens hand. Jag stack fram min nos och fick fatt i hans ena ben.
Då slog han till mig med trollspöet och jag reste mig upp sådan jag
varit förut. Jag kom hem, grep fatt i vildmannen och kastade ut
honom genom dörren. Det var på det sättet jag fick bukt med min
hustru. Här får du ljussvärdet och ge dig nu hem, och må lyckan
tillfalla både dig och din hustru!"

Det är min saga. Halm i din mun och en lång gul smörkaka i min
mun.

Aa 301 (D)

(Roland)

Den store jätten ÓReibhleáin(~~Ólann~~)

Sgéalaidhe Fearumhuighe s.35 ff Fatharch Mór Ó Reibhleáin
= Sgéalaidhe Óirghiall s.26-34.

Det var en gång en kung. Han hade en dotter och hon gifte sig. Så kom det en dag, då he nnes man inte var hemma. Då kom Fathach Mór ÓReibhleáin och tog henne med sig. Ett år efter den dagen steg hennes man upp:

"I dag är det ett år sedan min hustru försvann, och jag skall gå att söka henne idag".

Han gick åstad tills han kom till ett stort fält med får. Han träffade på herden.

"Vem tållhör de här fåren?" frågade han.

"Till södra och norra Éires Fathach Mór ÓReibhleáin, en rödkindad vacker flicka, kungens dotter i Éire, som är så smal som din finger som ständigt faller tårar mellan sina(ljusa ögonhår), begråtande sin man, begråtande sin vän, begråtande sina tre bröder tills hon känner det som en svårare förlust att vara av med de tre fjärdingarnas lille sven än att vara utan de fyra män hon lämnade därborta i Éire.

Han gick vidare tills han träffade en man som stod i en port.

S.36

"Släpp mig förbi!" sade han.

"Jag släpper dig inte förbi", ~~säger hon, "att du inte stannade~~
sade mannen vid porten, "förrän du batalar tull".

Han hade handen i sin ficka och räckte honom pengar. Sen stannade han inte förrän han var vid Fathach Mór Ó'Reibhleárnns hus. Hans hustru såg honom komma.

"Ack, vilken skada!" säger hon, "att du inte stannade hemma. När denna mannen kommer hem i kväll, så dödar han dig!"

Sen hade de en trevlig dag tillsamman tills natten föll på.

"Det är så godt att du gömmer dig nu", säger hen, "innan den här mannen får se dig". Så gömde hon honom under sängen.

Det dröjde inte länge förrän Fathach Mór Ó' Reibhleáin kom och han hade en stor hjort kastad över axeln. Han drog den genom elden och genom askan och stoppade den i sinmun.

"Frú, frá, féasog!" säger han, "jag känner lukten av en lögnaktig tjuvaktig irländare komma i min gård och i min stad i kväll".

"Min raring, min älskling", sade kvinnan, "skall inte det kännas

... så länge jag är här?"

"Jo, men här finns mer än så" sade Fathach Mór.

S.37 "Jag stod uppe överst på huset, och då for Fires små fåglar förbi. De slog sig ner på mig och det är den lukten du känner".

"Ja, men här finns mer än så", sade han.

Han steg upp och han sökte upp och ner tills han fann mannen under sängen. Han drog fram honom. Han fick tag i ett trollspö och förvandlade honom till en kvadersten.

Ett år efter den dagen reste sig hennes broder:

"Denna dag för två år sedan gick hon sin väg och i dag för ett år sedan gick hennes man åstad för att söka henne, och i dag är det jag som skall gå åstad för att söka dem".

Han gick åstad. Han stannade inte förrän han var vid Fathach Mór O'Reibhleáins hus. Kvinnan såg honom komma.

"Ack vilken skada", säger hon, "att du inte stannade hemma! När den här mannen kommer hem, dödar han dig".

De hade en dag med munterhet och musik tills kvällen föll på.

"Det är så godt att du gömmer dig nu", säger hon, "för inom kort kommer den här mannen hem".

S.38 Det dröjde inte länge förrän Fathach Mór O'Reibhleáin kom in med en gammal vit häst tvärsöver skuldran. Han drog den genom elden och genom askan och stoppade den i munnen (åt upp den)

"Frú, frá, féasóg!" säger han, "jag känner lukten av en lögnaktig tjuvaktig irländare komma från min gård och från min stad i kväll."

"Min raring och min älskling!" sade han. "Skall den ej finnas här, så länge jag är här?"

"Jo, men här finns mer än så".

Han sökte överallt tills han fann mannen. Han drog fram honom. Han fick tag i ett trollspö och förvandlade honom till en kvadersten.

Årsdagen därefter reste sig den andre av hennes bröder:

"I dag för tre år sedan försvann hon. I dag för två år sedan gick min broder åstad, och i dag går jag själv åstad."

S.39 Han gick åstad och han stannade ej förrän han var vid Fathach Mórs hus.

"Å vilken skada!" säger hon, "att du ej stannade ehmma! När den här mannen kommer hem, dödar han dig. Min man ligger därute och din bror".

De hade en dag med munterhet och musik tills natten föll på.

"Det är så godt att du gömmer dig nu", säger hon. "Inom kort kommer den här mannen hem".

Hon gömde honom. Det dröjde inte länge förrän Fathach Mór kom in med en stor hjort tvärsöver skuldran. Han drog den genom elden och genom askan och stoppade in den i sin mun.

"Frú, frá, féasóg!" sade han, "jag känner lukten av en lögnaktig tjuvaktig irländare komma från min gård och från min stad i kväll".

"Min raring och min älskling!" sade hon. "Kommer den inte att finnas där så länge jag är här?"

"Jo, men här är mer än så!"

"Jag var uppe överst i huset. Fjures små fåglar slog sig mer på mig. Det är den lukten du känner".

S.40

"Ja, men mer än så!"

Han sökte överallt tills han fann mannen. Han drog fram honom. Han fick ~~satt~~ i ett trollspö och förvandlade honom till en kvadersten.

Ett år från den dagen reste sig hennes andre broder.

"I dag för fyra år sedan försvann hon. I dag för ~~tre~~ ^{tre} år sedan gick min ~~broder för att söka henne~~ ^{broder för att söka henne} hennes man för att söka henne. I dag för ~~ett~~ ^{två} år sedan gick min broder för att söka henne. I dag för ett år sedan gick min andre broder. Min olycka och mitt elände över mig om jag inte går och söker mina bröder i dag".

Så gick han åstad. Han stannade inte förrän han var vid Fathach Mórs hus. Kvinnan mötte honom:

"Å vilken skada att du inte stannade hemma! När den här mannen kommer hem, så dödar han dig. Dina båda bröder ligger därute och min man likaledes och i kväll kommer du att göra dem sällskap".

De hade en dag med munterhet och musik tills kvällen kom.

S.41

"Det är så godt", sade hon, "att du gömmer dig nu. Snart kommer den här mannen hem". Han gömde sig.

Det dröjde inte länge förrän Fathach Mór kom in med ~~ett~~ ^{en} stort gammal krake tvärsöver skuldrorna. Han drog den genom elden och genom askan och stoppade den i munnen (åt upp det).

"Frú, frá, féasóg!" sade jätten. "Jag känner lukten av en lögnaktig, tjuvaktig irländare komma från min gård och min stad i kväll".

"Min raring och min älskling, kommer den inte att finnas här så länge jag är här?"

"Jo, men mer än så!"

"Jag var uppe överst i huset. De små fåglarna från Eire slog sig ner på mig. Det är den lukten du känner".

"Ja, men mer än så!"

Han sökte överallt tills han fann mannen. Han drog fram honom, slog honom med ett trollspö och förvandlade honom till en kvadersten.

Ett år efter den dagen reste sig Giolla Beag na dtrig Ceathramha. (Den lille ynglingen från de tre fjärdedelarna):

S.42

"Det är länge sen min moder försvann", säger han. "Det är länge sen mina tre morbröder gick sin väg, och min olycka och mitt elände över mig om jag inte går och söker dem".

Han fick i ordning sin höna och sin kaka (till matsäck). Han gick tills han mötte fårherden.

"Vem tillhör dessa fåren?"

"Till Fathhach Mór O'Reibhleáen norr och söder om Éire, den vackra rödkindade flickan, dotter till kungen av Éire, hon som är så smal som din finger och som gjuter varje tår med sina klara ögon (ljusa ögonhår) då hon begråter sin man och sin vän, då hon begråter sina tre bröder och hon ~~är~~ finner det vara en värre förlust med den lille ynglingen från de tre fjärdedelarna än med de fyra männen som hon lämnade borta i Éire".

"Släpp förbi mig".

"Nej det gör jag inte", sade fårherden, "förrän du betalar tull".

Giolla Beag na dtri gCeathramha högg av honom huvudet och knuffade undan honom. Han stannade inte förrän han var vid Fathach Mórs hus.

Modern fick se honom komma. ~~Kanxstannadexintexförränxhanxvarxvid Fathhach~~

"Å, min Älskade son!" säger hon. "Skada att du inte stannade hemma När den här mannen kommer hem i kväll, dödar han dig. Din far och dina tre morbröder ligger därute".

S.43

Hon kvävde honom med kyssar och hon badade honom med tårar. Hon torkade honom med silke och sammetstyg och hon lade honom att sova på en bädd av fågeldun.

När kvällen föll på gick hon ner där Giolla Beag na dtri gCeathramha var.

"Å, min Älskade son! Å, min Älskade son!" säger hon. "Å, min Älskade son. Snart kommer den här mannen hem, och det är så godt att du gömmer dig innan han dödar dig".

Det dröjde inte länge förrän Fathach Mór kom in med ett stort gammalt kreatur över skuldran. Han drog det genom elden, genom askan

och stoppade det i sin mun.

"Frú, frá, féasóg!" jag känner lukten av en lögnaktig, tjuvaktig irländare komma från min gård och min stad i kväll".

"Å, min raring och min älskling, skall den inte vara där så länge jag kommer att vara där?"

"Jo, men det finns mer än så".

"Ja och jag finns där", sade Giolla Beag na dtri gCeathramha och kom fram.

S.44

"Vilket föredrager du", sade Fathach Mór, "brottning eller hård strid?"

"Jag föredrager brottning", sade Giolla Beag na dtri gCeathramha, "för det är vad jag har övat mig i i små byar, i stora byar, i min fars och mors egna byar."

De grep varandra i brottningens hårda slingor så att de gjorde mjukmark av hårdmark och hårdmark av mjukmark och källflöden i den gråa klippan. Om någon hade kommit från nordanland till sunnanland så skulle han ha kommit för att se på dessa bägge tills aftonen och dagens slut kom. Giolla Beag na dtri gCeathramha, han gav den andre en kläm och satte ner honom i jorden till knäna, och en andra kläm till hans adamsäpple.

"En kort grön torva över ditt huvud, du smutsiga slusk!" sade Giolla Beag na dtri gCeathramha.

"Nej gör inte det!" sade jätten. "Jag ger dig allt vad jag har både inne och ute".

"Det är mitt alltifrån denna dag", sade Giolla Beag na dtri gCeathramha och slungade hans huvud över nio tiltor och nio plogfårar.

S 43

Huvudet kom tillbaka mot kroppen igen, men han gav huvudet en spark.

"Det var tur för dig", sade huvudet. "Om jag hade kommit på kroppen igen, skulle varken du eller alla män i Éire få av det."

Han gick in. Han fann trollspöet. Han slog ett slag på sin far och sina tre morbröder. De reste sig upp likadana som de alltid förut varit. De samlade allt vad som fanns av rikedomar både ute och inne och tog det med sig. Han och hans mor och hans far och hans tre morbröder kom hem och de hade det bra tills de dog.

Sgealaidhe Fearnmuighe s. 45 ff. Patrie Mac Areavu.
= Sgealaidhe Cirghiall s. 34-37 Aa 326 IIe + 569.

Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh.

Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh från Co. Donegal gick till skörden till County Midhe, och männen som var med, de gick hem när de hade gjort undan skörden.

"Jag går inte hem", sade Parrach Mhac Riabhaigh, "förrän jag har arrendesumman (skatten) med mig".

S.46 Han gav sig in i en stor godsägares hus och hörde efter om han kunde få arbete. Husbonden svarade att han skulle få det. Han berättade för husbonden att han hoppades inte behöva gå hem förrän han hade förtjänat ihop arrendesumman (skatten, räntan)

"Jag skall ge dig fem pund", sade godsägaren, "om du stannar i det där stora huset där borta till morgonen".

"Ja, jag skall stanna", sade Paidi.

"Du skall få eld", sade godsägaren, "och ~~du~~ du skall få ljus".

Han fick iordningställd en eld åt honom i huset och ljus och en bakplåt att baka bröd, och han blev tillsagd att passa brödet på bakplåten.

Han hade inte varit länge där förrän han hörde ett buller och mycket underliga ting. Han fick se en stor gubbe komma upp för trappan. Han satte sig på andra sidan om honom och tog sig för att vända på kakan (som var på bakplåten)

"Gör inte det en gång till för då går det dig illa (?). Sannerligen", sade Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh, ~~från Co. Donegal~~ du har en ful uppsyn!"

S47 "Å, hundrafalt välkommen, Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh från Co Donegal! Du skall tala om för min son i morgon att du har talat med mig och att han ger lantgården till den fattiga kvinnan som jag tog den från, och jag skall göra dig en tjänst", säger han! "jag ger dig en borsduk, och vad slag du än må önska dig, så kommer det till dig på bordduken".

Morgonen kom och Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh talade om för godsägaren allt vad han hade sett. Godsägaren tackade honom och gav honom sju pund och bordduken också. Så gick han vidare tills han

otte en pipare vid väggkanten.

"Jag är glad", sade Parrach Mhac Ghiolla Riabhaig", att jag har träffat på sällskap".

Piparen satte i ordning sina pipor och kallade fram ett följe av soldater. De båda gick vidare och vandrade vägen fram.

"Jag skulle hellre vilja att vi hade en bit mat", sade piparen.

Parrach Mhac Ghiolla Riabhaig bredde ut bordsduken och det kom ut det bästa av all slags mat och de finaste drycker på den till dem.

"Det är bäst för dig att byta med mig", sade piparen.

"Det kan vara det samma för mig", sade Paidi.

S.48 Han gav piparen bordsduken och så fick Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh piporna.

Han hade inte gått långt förrän han ångrade att han gett ifrån sig bordsduken. Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh satte ihop piporna och kallade på en trupp soldater. Han befallte dem gå ~~tillbaka~~ och hämta tillbaka bordsduken till honom. Soldaterna tågade åstad och det dröjde inte länge förrän de kom tillbaka och hade bordsduken med sig. Så gick Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh vidare tills han var nere i Co Donegal och piporna och bordsduken hade han med sig. När han hade kommit hem, bredde han ut bordsduken framför sig och sin hustru och sin familj. Det kom fram den bästa av all slags mat och de finaste av alla drycker till dem. De var fulla av förtjusning för de märkte att Paidi hade gjort en god skörd.

Det dröjde inte länge förrän lorden fick höra att han hade kommit hem. Han skickade en av sina uppbördsmän till honom med bud att han behövde honom. Paidi gick fram till lordens hus.

"Är det så att du inte betalar arrendet", sade lorden, "efter att du har varit på skörde-arbete?"

S.49 "Jag har det inte", svarade Paidi, "hittills" (just nu)

"Då skall det ~~inte~~ dröja länge innan jag vräker dig", sade lorden, eftersom du inte betalar arrendet".

Det dröjde inte länge förrän han kom tillika med sina uppbördsindrivare. När Parrach Mhac Ghiolla Riabhaigh såg dem komma, satte han piporna i ordning och kallade på en trupp soldater och sade till dem att köra ut de här männen ur hans hus. Soldaterna följde lorden hem till hans eget hus.

Följande dag sände lorden bud efter ~~honom~~ Parrach Mhac Riabhaigh

Lorden sade till honom att han skulle efterskänka vad han hade att fordra i fråga om arrende och att han inte vidare skulle kräva något arrende av honom bara han ville hålla sina soldater lugna. Far-rach Mhac Ghiolla Riabhaigh hade det bra tills han dog och han blev inte krävd på arrende vidare.

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s. 50 ff. Toirdhealbhach
Aa 507 A + 513 A.

Det var en gång en godsägare och han hade en son som hette Toirdhealbhach. Han brydde sig inte alls om att taga råd av sin far. En natt kom han sent hem och hans fader började gräla på honom:

"Du ohederlige slyngel, var har du varit sedan kvällningen?"

"Ge mig respengar, så slipper du att någonsin mera se mig".

Han stack handen i fickan och räckte honom fem pund. Han gick sin väg och vandrade tills han kom till en kyrkogård. Där var ett stort gräl inne på kyrkogården om ett lik som skulle begravas. Toirdhealbhach gick in på kyrkogården.

"Vad grälar ni om?" sade Toirdhealbhach.

"Han har pengar att fordra av den döde och därför vill han inte låta honom begravas förrän han får sina pengar".

"Hur mycket har han att fordra av den döde?"

"Sexton shilling", sade mannen.

S.51 Toirdhealbhach stack handen i fickan och räckte honom sexton shilling. Liket blev begravt. Toirdhealbhach gick vidare vägen fram. Det dröjde inte länge förrän en smal rödhårig yngling hann fatt honom.

"Hur står det till med dig, Toirdhealbhach?", sade den smale rödhårige ynglingen. "Vart ska du hän så sent?"

"Min far har drivit mig ut på vandring, och jag vänder inte vidare tillbaka till honom."

"Tag mig i din tjänst för år och dag!" sade den smale rödhårige ynglingen.

"Å, jag har inte livsuppehälle för mig själv och ännu mindre för dig", sade han.

"Oroa dig inte för det!" sade den smale rödhårige ynglingen.

"Jag går med dig".

Så gick de vidare tills de mötte en man som hade ena benet uppbundet till baken.

"Vad är du för slags karl?" sade den smale rödhårige ynglingen.

"Jag är Enbeningen som är så snabb, så att min fot är bunden emedsn eljes ingen skulle förmå att följa med mig", säger han.

"Det är så godt att du tar tjänst här hos Toirdhealbhach".

Toirdhealbhach invände att han inte hade användning för honom och och förrän han själv hade vad han behövde.

S.52 "Croa dig inte för det!" sade den smale rödhåriga ynglingen. "Tag honom med dig".

Så gick de vidare tills de mötte en man som hade en halmtapp i näsan.

"Vad är du för slags karl?" sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Jo, jag är en man som skulle blåsa bort allting som kommer i min väg om inte halmtappen i min näsa vore".

"Det är så godt att du kommer med Toirdhealbhach".

Toirdhealbhach invände att han inte hade livsuppehälle för sig själv och ännu mindre för den amnen.

"Croa dig inte för det!" sade den smale rödhåriga ynglingen. "Vi tar honom med oss".

Så gick de vidare till de mötte en man som hade en pilbåge.

"Vad är du för slags karl? sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Jag är en man som aldrig förfelar det mål jag skjuter på".

"Det är så godt att du tar tjänst hos Toirdhealbhach här".

"Vi har inte livsuppehälle för oss själva; än mindre om han är med oss", sade Toirdh,

"Croa dig inte för det!" sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Vi tar honom med oss".

S.53 Så gick de vidare tills de mötte en man som hade en stor nyckel i handen.

"Vad är det du har i handen?" sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Det är jättens storfadernnyckel (Eochain Gáid Mhóir an Fhathaigh ?) Det har aldrig gjorts något lås som inte denna nyckel skulle kunna öppna".

"Det är så godt att du tar tjänst hos Toirdhealbhach här", sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Å! vi har inte vad vi själva behöver", sade Toirdhealbhach, "än mindre för denna man".

"Croa dig inte för det!" sade den smale rödhåriga ynglingen. "Vi tar honom med oss".

De gick vidare tills de träffade på en man som stod vid en stenmur och höll örat mot marken(?)

"Vad är du för en slags karl?" sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Jag är Cluas le h Eiseacht och jag hör på hur gräset växer i Östra Världen".

"Det är godt att du tar tjänst hos Toirdhealbhadh här", sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Vi har inte livsuppehälle för oss själva", sade Toirdhealbhadh "än mindre för den mannen".

S.54 "Oroa dig inte för det", sade den rödhåriga ynglingen. "Vi tar honom med oss".

De gick vidare tills de träffade på en man sittande på en klipp-häll och rörde sig upp och ner med sin bak.

"Vad är du för slags karl?" sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Jag är Järnbak (Toin Iarainn)", säger han, "och jag jämnar till allting med min bak".

"Det är så godt att du tar tjänst hos Toirdhealbhadh här", sade den smale rödhåriga ynglingen.

"Vi har inte livsuppehälle för oss själva", sade Toirdhealbhadh "och ännu mindre för den mannen också".

"Oroa dig inte för det", sade den rödhåriga ynglingen. "Vi tar honom med oss".

De gick vidare tills de var framme vid kungens gård.

"Nu", sade den smale rödhåriga ynglingen till Toirdhealbhadh, "är det så godt att du friar till kungens dotter".

"Skall jag fria till kungens dotter? Jag har då hört att aldrig någon man har gått och friat till henne utan att hans huvud satts upp på en påle".

"Oroa dig inte för det", sade den rödhåriga ynglingen, "vi skall fria till kungens dotter", säger han.

55 De stannade inte förrän de var vid kungens hus. Man frågade dem vad de hade för önskan. Den smale rödhåriga ynglingen svarade att han var en man som kom för att fria till kungens dotter. De fördes in. De fick den bästa mat och den utsöktaste dryck tills natten föll på. Kungadottern kom och hon hade med sig enguldring.

"Här har du en guldring", säger han, "och om du inte har den i morgon bittida, skall ditt huvud komma på en påle."

När de hade gått till sängs, kom kungadottern och tog med sig guld-
ringen ur Toirdhealbhachs ficka och hon sade:

"Det är skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför gränserna, skada att jag inte är på den plats där min allrakäraste är nu."

Den smale rödhårige ynglingen steg upp och tog med sig Bochair Gáid Móir an Fathaighe som kunde öppna alla lås. Den smale rödhårige ynglingen sade:

"Skada att jag inte är utanför dörrarna (gränserna) skada att jag inte är utanför portarna och skada att jag inte är på den plats där hennes allrakäraste sitter nu."

S.56 Den rödhåriga ynglingen följde henne tills hon var vid mannens hus.

"Öppna, öppna!" sade flickan, "det är en man ute i natt och han friar till mig. Här har du ringen och lås in den väl, så skall jag ha hans huvud på pålen i morgon".

De gick att sova. Den rödhårige ynglingen gick åstad och öppnade låset på kistan och tog med sig ringen. När kungadottern vaknade mitt i natten, sade hon:

"Skada att jag inte är utanför dörrarna, skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är vid min fars och min mors gård nu".

Den rödhårige ynglingen steg upp:

"Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför dörrarna, skada att jag inte är på den plats där min husbonde är nu".

De gav sig åstad tills de var hemma. Kungadottern gick och lade dig. Den rödhårige ynglingen gick och lämnade ringen i Toirdheabhachs ficka. Då de hade stigit upp på morgonen, kom kungadottern:

"Giv mig ringen som jag gav dig i går afton!"

Toirdhealbhach stack handen i sin ficka och räckte henne ringen.

S.57 Han gav från sig en djup suck. De hade en dag med skämt och musik tills natten föll på. Hon kom åter:

"Här har du ringen. Om du inte har den i morgon bittida, skall ditt huvud sättas på en påle".

De gick och lade sig. Kungadottern steg upp och tog ringen med sig ur hans ficka:

"Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är
~~utanför dörrarna~~

utanför dörrarna skada att jag inte är på den plats där min allrakäraste är nu".

Den rödhåriga ynglingen steg upp:

"Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför dörrarna, skada att jag inte är på den plats där hennes allrkäraste är nu!"

Så bar det iväg med dem, och de stannade inte förrän de var vid mannens hus.

"Öppna, öppna!" sade kungadottern.

Han öppnade dörren för henne.

"Nu," sade kungadottern, "måste du förvara den väl och låsa om den."

Båda började låsa om den. Så gick de och lade sig. Mitt i natten steg kungadottern upp:

S.58

"Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför dörrarna, skada att jag inte är vid min fars och mors gård nu!"

Den rödhåriga ynglingen steg upp. Han tog med sig Eochair Gáid Mhóir an Fhathaigh. Han öppnade låset och tog med sig ringen.

"Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför dörrarna, skada att jag inte är på den plats där min husbonde är nu!"

Så gav de sig av tills de var hemma. Kungadottern gick och lade sig. Den röde ynglingen gick och lämnade ringen i Toirdhealbhachs ficka. Då kungadottern hade stigit upp på morgonen sade hon:

"Ge mig ringen som jag gav dig i går!"

Toirdhealbhach stack handen i sin ficka och räckte henne ringen. Hon gav från sig två djupa suckar. De hade en dag med skämt och musik tills natten åter föll på. Kungadottern kom.

"Här har du ringen. Om du inte har den i morgon bittida, skall ditt huvud sättas på en påle."

De gick och lade sig. Kungadottern steg upp och tog med sig ringen.

"Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför dörrarna, den rödhåriga ynglingen steg upp:

"Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför dörrarna, skada att jag inte är på den plats där hennes allrakäraste finns nu!"

Så bar det i väg med dem tills de var vid mannens hus.

"Öppna, öppna!" sade kungadottern.

Han öppnade dörren för henne.

"Sätt ner tiokvartersgrytan full med gröt!" sade hon.

De lagade till sin kvällsmat.

"Nu," säger kungadottern, "du satte inte hälften av låset på den i går kväll. Om du inte gömmer den väl i natt, så ser du mig aldrig mer."

Han gick att låsa ner den. När den var inlåst, gick de och lade sig. Mitt i natten steg kungadottern upp och sade:

"Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför dörrarna, skada att jag inte är vid min fars och mors gård igen!"

Den rödhårige ynglingen steg upp. Han tog med sig Eochair Gáid Mhoir an Fhathaigh. Han låste upp låset och tog med sig ringen.

S60 "Skada att jag inte är utanför portarna, skada att jag inte är utanför dörrarna, skada att jag inte är på den plats där min husbonde är nu!"

De for åstad tills de var hemma. Kungadottern gick och lade sig. Den rödhårige ynglingen gick och lämnade ringen i Toirdhealbhachs ficka. När kungadottern hade stigit upp på morgonen, kom hon och frågade om han hade den där ringen. Han stack handen i sin ficka och räckte henne ringen. Hon gav ifrån sig tre djupa suckar.

"Han har vunnit din dotter, o konung", sade den smale rödhårige ynglingen.

"Ja, med olycka och ångest för henne", sade kungen.

"Jag tar honom inte nu", sade kungadottern, "förrän han springer kapp med mig efter två flaskor vatten ur Hålsobrunnen som finns i Östra Världen. Om han inte är här lika fort som jag, skall hans huvud sättas på pälen".

"Nå", sade den rödhårige ynglingen, "Vad har smeden tången till om inte för att rädda fingrarna? Vad har Toirdhealbhach en tjänare till om han inte skulle ge sig ut i hans ställe?"

S.61 Den rödhårige ynglingen kallade fram Enfotingen.

"Nu," sade den rödhårige ynglingen, "skall du gå i stället för din husbonde",

Mannen och kungadottern gav sig i väg. De stannade inte förrän de var vid Hålsobrunnen som var i Östra Världen. De fyllde de båda flaskorna med vatten. Så gav de sig i väg. Enfotingen kom före.

"Nu", sade kungadottern, "är vi hemma tids nog. Låt oss sätta oss här och hålla rast".

Båda satte sig ner. "Lägg ditt huvud i mitt knä!" säger hon till ynglingen. Så fann hon en hästskalle och lade den under hans huvud. Han föll i sömn. Kungdottern steg upp och tömde vattnet ur den flaskan som han hade. Så gav hon sig åstad hemåt och lämnade mannen i hans sömn.

S.62

"Nu," sade ~~Cluas le h isbeacht~~ den smale rödhårige ynglingen till Cluas le h isbeacht", gå ut och se till hur det g r med alltsammans.

"Jag ser", sade Cluas le h isbeacht, "att ett spratt spelas med ynglingen. Hon har lagt en h stskalle under hans huvud och h llt ut vattenflaskan".

"Var finns mannen som hade pilbågen?" sade den rödhårige ynglingen. Mannen som hade pilbågen trädde fram.

"Nu," sade den rödhårige ynglingen, "skjut h stskallen som  r under hans huvud. Enfotingen sprang upp. När han såg sin flaska tömd, rusade han åter till brunnen. Kungadottern nalkades.

"Var finns mannen som hade halmviskan i sin näsa?" sade den smale rödhårige ynglingen.

Mannen som hade halmviskan i näsan trädde fram. Han drog halm-tappen ur sin näsa. Han blåste tillbaka kungadottern. När hon kom en plogf ra framåt blåste han henne nio plogfåror tillbaka tills de såg den andre mannen komma.

S.63

Han höll henne tillbaka till den andre mannen kom först.

"Nu", sade den smale rödhårige ynglingen, " r den andre mannen först. Toirdhealbhach har vunnit din dotter, o konung!"

"Ja, med olycka och ångest för henne", sade kungen.

Bröllopet ställdes ~~ tt~~ i ordning. Kungadrottningen iordningställde en stol f r brudgummen som det var stora spikar i.

"Nu", sade den smale rödhårige ynglingen till T in Iarainn, "skall du gå in och sätta dig på stolen den första gången (timmen)".

T in Iarainn sprang in. Han satte sig på stolen. Kungadottern kom.

"Vad sätter du dig på den stolen f r?  r inte den stolen för din husbonde!" sade hon.

T in Iarainn steg upp. Han dunsade ner igen på stolen så att alla spikarna krossades. Därpå steg han upp och husbonden kom in. Han satte sig på stolen och kungadottern kom in. Hon bad honom stiga upp

så att de skulle kunna ha sig en sväng i dansen. Han reste sig upp. När han reste sig upp föll flickan i vanmakt. När hon hade kvicknat till, gifte de sig. De hade bröllop år och dag och den sista dagen var lika bra som den första.

S.64

Den smale rödhårige ynglingen kom till Toirdhealbhach och sade till honom att det var på tiden för honom att gå. Toirdhealbhach gav honom pengar för allt hans besvär. Den smale rödhårige ynglingen sade att han inte ville taga emot det minsta av honom, att han inte behövde det minsta för sin tjänst och att han var den mannen som Toirdhealbhach hade betalat ut pengar för för att hans lik skulle begravas.

Det är min historia, och den är en lång saga.

=Sgéalaidhe Fearnmhuighe s. 64 ff. Fionn mac Cumhaill och hans moder.
=Sgéalaidhe Óirghiall s. 38-39. Aa 670 B.

Fionn mac Cumhaill och hans moder gick en gång omkring. Hon hade Fionn på sin rygg. Han fick se en bolltävling på ett fält.

"Släpp ner mig, mor!" sade han, "så jag får gå till bollspelet!"

"Å, min älskade son!" säger hon. "De stora männen kommer att slå ihjäl dig."

S.65 "Var inte orolig för det, mor!" säger han. "Jag skall gå in bland dem".

Hon släppte ner Fionn, och han gick till bollspelet och det var ingen man som mötte honom som han inte var i stånd att slå tillbaka. När bollspelet upphörde, kom Fionn till sin moder.

Hon tog återigen Fionn på ryggen och så gav hon sig i väg och hon stannade inte förrän hon var vid Móta Dheagasin. Hon tappade sin bröstnål och hon satte ett märke där, för att hon skulle finna sin nål igen. Hon gjorde en jordvall (?) där. Det är Móta Dhealgain (näml. Fionns Dealg) från den dagen intill denna dag.

Därpå kastade Fionn sin mor på sin rygg och så bar det i väg med dem. De stannade inte förrän de var på toppen av Sliabh gCiulinn. Då hade han inte mer än sin moders båda fötter och dem kastade han ut i Loch na Caillighe Biorra. Han gick in i ett hus och bad om natthärbärge. Kvinnan i huset sade att han skulle få det, men han skulle först fånga två laxöringar. Han gick åstad och tog två laxöringar i Loch na Caillighe Biorra.

"Nu", säger husmodern, när han satte laxöringarna på elden, "Nu", säger hon till Fionn, "låt det inte bli en svart eller mörk fläck på dem eller någon slags brännblåsa."

Det slog upp en blåsa på den ena av dem, och Fionntryckte sin tumme mot den och brände sig på tummen. Han stack tummen i munnen. Från den dagen och till hans dödsdag fick han kunskap ur sin tumme när han stack den i sin mun och när ~~han tappade~~ han tuggade på den från sena till mörk.

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s.66 ff.
= Sgéalaidhe Cirghiall s. 39-42.

De snålas hus.

Det var en gång en pojke och det gör detsamma om det var så eller ej. Han friade till (slog sig ut för) en flicka, och han brukade ofta gå till hennes fars hus för att besöka henne. Det var en kvarnränna på hans väg, och varje afton då han var på väg dit, brukade han hoppa över kvarnrännan. På morgonen när han var på väg hem brukade han gå rundtomkring till bron. En afton mötte han mjölnaren.

S.67 "Ursäkta!" sade mjölnaren. "Skulle du vilja berätta för mig hur det kommer sig, att när du går till det där huset, hoppar du över kvarnrännan, men när du går hem på morgonen, såtar du omvägen över bron".

"Jo, det skall jag tala om för dig", sade pojken. "När jag går till det där huset, dukas fram för oss fullt opp av bröd och smör. Men mannen i huset äter inte mer än två munsbitar, förrän han stiger upp. Då måste jag också stiga upp, och jag är knappt i stånd att gå hem av hunger".

"Nästa gång du går dit", sade mjölnaren, "så tag mig med dig".

"Ja, det skall jag göra", sade pojken.

Nästa gång han gick, tog han med sig mjölnaren och de gick in i huset. Det dukades fram bröd och smör. När de hade satt sig till bords, reste sig mannen i huset innan de hade ätit två munsbitar.

"Se så!" sade mjölnaren till pojken, "rör dig inte från stället!"

Varken mjölnaren eller pojken steg upp förrän de hade ätit upp allt som fanns på bordet. Det var nu godt och väl tills natten kom. Pojken fick sin sovplats inne i ett rum.

"Jag stannar här i en vrå på enhalmbunt", sade mjölnaren.

Mannen och hustrun i huset gick och lade sig.

S.68 "Nu", säger mannen i huset, "håller jag rent på att förgås av hunger, sende här båda har ätit upp allt som fanns på bordet".

"Du kunde ha ätit ditt lystmäte", sade hustrun, "medan du hade det".

"Stig upp", sade mannen, "och gör en havremjölskaka. Skrapa undan elden och lägg den på hårdstenen!"

Hustrun steg upp och gjorde havremjölskakan. Hon gick fram och skrapade undan elden och lade kakan att gräddas på håarden. Hon

skrapade sen glöden ovanpå den.

Mjölnaren lyfte upp huvudet och drog fram sin pipa.

"Jag är glad att du har stigit upp", sade mjölnaren. "Vad ~~som~~ har ni för slags lord här i denna landsändan?" säger hantill kvinnan.

"Å, en hygglig lord", säger hon.

"Vi har en lord", säger han, "och han tog sig för att göra gränserna raka och så gjorde han ett streck så här och ett streck så", därvid drog han en käpp genom kakan så att han förstörde den i askan.

"Jag måste helt ochhållet lämna trakten".

Hustrun steg upp och gick ner för att lägga sig.

S.69

"Har du den med dig?" säger mannen.

"Nej, det har jag inte", säger hon. "Den där mannen steg upp och berättade om sina gränser så att han rent förstörde kakan i askan."

"Å, jag rent förgås av hunger innan morgonen", sade mannen. "Vad skall jag ta mig till? Gå ut", säger han, "och mjölka en mugg mjölk från kon!"

Hustrun steg upp och gick ut. När hon var på återvägen, mötte mjölnaren henne i dörren.

"Har du den med dig?" säger mjölnaren.

"Ja", sade hon.

Han grep muggen och lämnade inte en droppe som han inte drack.

Hon gick ner till mannen i huset.

"Har du den med dig?" säger han.

"Nej, det har jag inte", säger hon; "den där mannen mötte mig i dörren och drack ur den."

"Vad skall jag nu ta mig till?" säger mannen. "Gå ut i trädgården och drag upp en kålplanta!"

"Jag går inte i natt", säger hustrun; "stig själv upp ochgå ut!"

Mannen steg upp och gick ut i trädgården för att ta en kålplanta.

S.70

Mjölnaren steg upp och följde efter honom. Mjölnaren bade med sig en bra käpp.

"Jaså, din gamle skälm!" sade mjölnaren. "Vad har förmått dig att stjäla den hederliga mannens kål?"

"Är det inte jag själv som är här?" säger mannen i huset.

"Ja, det är du själv som är där", säger mjölnaren, "men hur kan jag veta vem du själv är?"

Han gav honom ett käpprapp så att han stöp i backen av slaget, och slog honom så mycket han tålde. - Mjölnaren gick och kallade på pojken. Båda två gick hem och kom inte tillbaka vidare.

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s. 70 ff.

= Sgéalaidhe Cíorghhiall s. 42-47.

Aa 753+753B+785 B.

Flogbillsmeden.

Gobha an tsnic.

S.71

Han stod en dag i sin smedja. Han gick till dörren och fick se en ynglung komma ridande på en gammal hästkrake. Han red fram till dörren till honom. Han frågade smeden om han kunde sko hästen åt honom.

Smeden svarade att han gärna skulle göra det, "men jag har aldrig gjort något annat än plogjärn".

"Ja, vill du låna mig smedjan, så skall jag göra det själv?"

"Ja, gärna det", sade smeden.

Ynglingen förde in hästkraken till smedjan och skar av alla fyra fötterna. Han lade de fyra fötterna i ässjan. Han blåste med bälgen och tog ut de fyra fötterna och dåvar det nya hästskor på dem. Han satte de fyra fötterna på hästen och den sprang genast upp och ställde sig. Ynglingen hoppade upp på ryggen på den och gav sig i väg.

"Om det är på det viset man sätter skor på enhäst", sade billsmeden, "så har jag ju en gammal krake som brukar bära kol. Det är så godt att jag sätter nya skor på den".

Han förde in sin gamla krake till smedjan. Han fick fatt i en yxa och högg av alla fyra fötterna på djuret. Han lade in dem i ässjan. Han blåste med bälgen. Han brände upp de fyra fötterna och djuret dog.

S.72

Ett par dar därefter fick han se ynglingen komma ridande med en kvinna baktill (bakom sig) och en kvinna framtill (framför sig). Han kom fram till smedjans dörr. Han frågade smeden om han kunde göra en frisk ung flicka av dessa båda gummor.

"Å, jag har aldrig gjort någonting annat än plogjärn", sade smeden.

"Vill du låta mig få låna smedjan då?" sade ynglingen.

"Ja gärna det", sade smeden.

"Ynglingen tog in de båda gummorna, han lade dem i ässjan och blåste med bälgen på dem. Det dröjde inte länge förrän en ny ung flicka hoppade ut ur elden, och han hoppade upp bakpå hästen och så gav de sig i väg.

"Som det är på det vi-set", sade plogbillsmeden, "så har jag min mor och min svärmor. De brukar kivas och gräla varenda dag och jag skall göra en ung flicka av dem båda två.

~~S.73~~

Han tog sin mor och sin svärmor. Han grep tag i dem och lade dem på ässjan. Han blåste på dem med bälgen och brände upp dem båda två.

S.73

Han visste inte vad han skulle ta sig till. Han var rädd, att han

skulle bli hängd. Han sade att han skulle ge sig på flykt hals över huvud. Han gav sig i väg tills han höll på att passera över ett berg och han hörde en vissling. Han tänkte att förföljare var efter honom.

"Det är jag som är här", sade ynglingen. "Vart skall du hän?"

Plogbillsmeden berättade vad han hade gjort, att han hade skurit av fötterna på hästkraken så att den hade dött och att han hade bränt upp de båda gummorna.

"Det är så godt att du tar mig med dig", sade ynglingen. "Det är en smed i Dublin som har hundra pund och som skulle vilja slå vad om hundra pund med vilken smed som helst. När han säger till dig att göra något, så säg att din dräng skall göra det."

Så gick de tills de var framme i Dublin vid smedens hus. Smeden frågade vad de hade för ärende. Plogbillsmeden sade att han hade kommit för att se honom. Dublinsmeden gick in och blåste med bälgen. Han kastade en stor skur av vetekorn ur ässjan.

"Gör du nu någonting", säger han till plogbillsmeden. "Det får min dräng göra", svaradesmeden.

S.74 Drängen gick och blåste med bälgen. Han kastade ut en stor flock d-uvor ur ässjan och de åt upp vetet och gav sig i väg.

Dublinsmeden gick åter till bälgen. Han blåste med den och kastade ut en stor lax ur härden. Laxen hoppade i ån som var intill smedjan.

Plogbillsmedens dräng gick då till bälgen. Han blåste med den och kastade ut en uytter ur ässjan. Den hoppade ner i ån och tog laxen. Plogbillsmeden hade vunnit vadet. Han var förtjust över de hundra pund som han hade vunnit.

"Nu", sade drängen, "är det en kung i England. Han är eländigt sjuk. Det är en guldsäck och en häst att bära den, som tillfaller vilken läkare som helst som kan bota honom. När du går till kungens slott, kommer de att fråga vad du har för ärende. Då skall du säga att du är läkare, och säg: "Om min dräkt är tarvlig, så är min lärdom hög!"

S.75 De gav sig i väg tills de var vid kungens slott. Portvakten frågade vad han hade för ärende, och han svarade att han var läkare, och att han hade kommit för att se på kungen; "och om mina kläder är ringa, så är min lärdom hög", sade han.

Han släpptes in. När han sett på kungen gav han befallning att varenda människa skulle gå ut ur rummet och att en gryta vatteb skulle sättas på.

är vattnet var riktigt hett, kom drängen och högg huvudet av kungen och så lade han ner det i grytan. Han fick fatt i en slev och började röra omkring huvudet i grytan. Efter en liten stund lyfte han upp huvudet och satte det på kroppen. Kungen steg upp så kry som han någonsin hade varit. Han styrde om en säck med guld och en häst att bära den åt plogbillsmeden, som gav sig av med sin dräng.

"Nu", sade drängen, "är det så godt att du ger mig pengar till skor."

"Nej, det gör jag inte", sade smeden, "du bastard", säger han och försökte ge honom en örfil. När han såg sig om så hade han varken säck eller häst eller guld. Han var lika fattig som nånsin förr.

S.76 Plogbillsmeden fick därefter höra att kungen av Skottland var sjuk och att samma belöning var utlovad till den som kunde bota honom, en säck guld och en häst att bära den. Han gick åstad tills han var vid kungens slott. Portvakten frågade vad han hade för ärende. Han sade att han var läkare och att han hade kommit för att se på kungen, och "om mina kläder är tarvliga, så är min lärdom hög", säger han,

Han gick in i det rum där kungen var. Han gav befallning att alla skulle gå ut ur rummet. Han bad dem sätta på en gryta med vatten. När grytan hade kokat upp ordentligt, högg han huvudet av kungen och lade ner det i grytan. När han tog upp huvudet, satte han det på kroppen. Men huvudet föll ner på andra sidan av kroppen. Då blev han bekymrad över kungen och rädd att bli hängd. Då hörde han buller vid dörren.

"Å, vänta lite!" säger han, "jag är inte färdig med mitt arbete!"

"Släpper du inte in din fattige barfota dräng?" sade drängen vid dörren.

S.77 Han öppnade dörren för drängen och blev innerligt glad när han fick se honom. Drängen grep huvudet satte det tillrätta på ~~huvudet~~ kroppen och kungen reste sig upp och stod där så kry som han någonsin varit. Därefter styrde han om säcken med guld och en häst att bära den. Så gick de åstad han och drängen.

"Nu", sade drängen, "är det så godt att du ger mig pengar till skor".

"Jag ger dig alltsamman", sade plogbillsmeden. "Det är du som har förtjänat det".

"Jag begär inte så mycket som en halv penny av dig", sade drängen,

"men jag ville öppna dina ögon. Tag nu hem alltsamman, och du kommer att finna dina båda gummor i livet och din gamle hästkrake också, när du kommer hem. Du trodde att du hade dödat dem."

Flogbillsmeden gick hem och han hade det bra till döddagar.

Sgéalaidhe Fearamhuighe s. 77 ff. Mannabhár Mór son till kungen av
=Sgéalaidhe Óirghiall s.48-50" Lochlann.

(1169)

S.78

När Fionn mac Cumhaill bodde nära Fionncharns berg, fick han höra om Mannabhá Mór, son till kungen av Lochlann, att han var på väg till Éire för att få se Fianna så att han skulle se om han var lika god som de. Varken Osgar eller Goll eller de bästa bland dem var hemma. Fionn mac Cumhaill blev ängslig (orolig) när han såg kämpan komma, så stor var han, och han visste inte vad han skulle taga sig till. Fionns hustru tänkte ut ett sätt som skulle rädda honom. Hon sade till honom att lägga sig i vaggan och att hon skulle säga att det var ett barn som låg i den och att Oisin skulle sättas att ~~vakt~~ valla boskapen. Det gjorde hon för att Mannabhár Mór skulle gå tillbaka till Lochlanns område av fruktan för Fiannas stora män.

Den store mannen kom in till Fionns hustru.

"Vinden ligger på dörren", säger han.

"Ja visst gör den det", sade Fionns hustru, "om kämparna vore hemma", sade hon, "så skulle vinden inte ligga på dörren".

"Vad skulle de då göra?" sade Mannabhár Mór.

"En av dem skulle ta fatt i huset", sade hon, "och så skulle de vända baksidan mot vinden". (Hon trodde att det skulle göra honom häpen och att han inte kunde vara i stånd att göra det.)

"Det skall jag göra", sade Mannabhár Mór. ~~xxxx~~ Han grep fatt i huset och vände dess baksida mot vinden. Det var trähus som brukades på den tiden, och det tog inte lång tid för honom att göra det. Han kom in och gav akt på den som låg i vaggan.

S.79

"Vad är det som är här i vaggan?" sade Mannabhár Mór. - "Det är ett spädbarn", sade husmodern.

Han tänkte då att det var ett av Fionns barn som låg där. "Har han fått tänder?" säger han.

Hon svarade att han höll på att få tänder. Han stack sitt finger

in i barnets mun och barnet bet av änden av fingret.

"Är de stora männen så svåra att ha att göra med som barnen?" säger han, "så är det inte värdt för någon att komma till dem".

"Har du en bit kött?" säger han till husmodern.

"Nej", säger hon, "men gå ut och tag in en ox ur hjorden".

S.80 Mannabhár Mór gick ut till betesmarken och gick att driva oxarna. Då kom Oisin och hejdade oxen. Mannabhár Mór grep hornet på oxen och Oisin grep tag i det andra hornet. De drog oxen mellan sig tills den slets i två halvor. Mannabhár Mór kom hem med halva oxen.

Köttet gjordes i ordning. Så fick hon fatt i en stekpanna och dolde den i deg på båda sidor i all hemlighet, och så satte hon den intill elden så att den torkades. Den såg då ut som en kaka bröd. Mannabhár Mór åt sitt lystmäte av köttet och så åt han stekpannan.

"Det är då inte underligt att Eires män är starka", säger han, "då de äter så hårdt bröd".

Därpå kom det över honom en stor törst, och han gickner till Bealach Mannabháir (Mannabhars väg) och satte sin mun framför strömmen. Fionns hustru kastade etter (eller törntaggar, knivar, lensar) i ån på vattnet och det kom i hans mun så att han dog. Han blev begravnen i toppen av Fionnchain.

Sgéalaidhe Fearamhuighe s.81 ff. Eires storljugare.

=Sgéalaidhe Mrgihall s.50-55.

Aa 855 cf 1960 D o.G.

Det var en gång en kvinna, men hon finns inte nu, och det kan göra detsamma om hon fanns eller inte fanns, och hon hade en son. Han kom in en dag.

"Min olycka och mitt elände må komma över mig, mor", säger han, "om jag inte går och friar till kungens dotter".

Ingen skulle få kungadottern utom den som tre gånger fick ur henne "du ljugar".

Pojken reste sig och fick iordningställd sin höna och sin brödkaka och så gick han till kungens hus. Portvakten frågade vart han var på väg och vad han hade för ärende. Han svarade att han skulle vilja tala med kungen och att han var ute för att fria till hans dotter. Portvakten gick in och berättade för kungen att det var en man därute som hade ärende till honom. Kungen kallade in honom.

Pojken talade om sitt ärende, att han var ute för att fria till hans dotter. Kungen tog honom ut till den plats där det var enveteåker.

"Är inte det fint vete?" säger kungen.

S.82 "Jo det är vackert så alldeles utmärkt vackert", sade Eires Storljugare. "Men vad betyder det i jämförelse med det vete som är hemma hos min far."

Kungen svarade inte ett dugg. Han förde honom ut till en stor ärtåker.

"Är det inte fina ärter?", sade kungen.

"O, de är fina, ja alldeles utmärkt fina", sade Eires Storljugare, "men vad betyder de i jämförelse med de ärtor som min far har?".

Kungen svarade inte ett ord. Han förde honom ut till den plats där stora kålland var.

"Är inte det bra kål?" sade kungen.

"Jo visst är den bar, ja alldeles utmärkt bra. Men vad betyder den i alla fall i jämförelse med den kål som är hemma hos min far?"

"Vad är det för utmärkt med din fars kål då?" sade kungen.

"Jo", sade Eires Storljugare. "Det kom en kavalkad förbi med femtio ryttare. Så kom det ett stort störtregn över dem. Då gick jag",

sade Eires Storljugare, "och fann ett kålblad och det höljde jag över de femtio ryttarna.

S.83 Kungen svarade inte ett ord. Han förde honom ut till den plats där han hade ett bänfält.

"Är det inte fina bönor?" sade kungen.

"Jo, de är fina, ja alldeles utmärkt fina", sade Eires Storljugare, "men vad betyder de i jämförelse med min fars bönor?"

"Vad är det för något utmärkt med din fars bönor då?" sade kungen.

"Jo sade Eires Storljugare. "Jag och min far höll en dag på att sätta bönor. En böna föll då på gångstigen och den växte upp tills den var uppe ur synhåll för mig. När bönstängeln var ~~färdig~~ mogen", sade Eires Storljugare, "tänkte jag att det var fullt med böner på den och att det vore stor skada att låta dem gå förlorade. Jag fick iordningställd en väska och så klättrade jag upp från gren till gren. När väskan var full kastade jag ner den. Jag klättrade vidare upp från gren till gren tills jag var uppe i molnen och så gick jag in i ett hus. Jag var utan säck (väska) men så fick jag se en loppa på väggen. Jag fick fatt i loppan och flådde den till väskor och gjorde nio särkar av skinnet. När jag hade kastat ner den sista av dem, visste jag inte hur jag skulle komma ner. Grenarna brast under mina fötter och jag föll ner till klippan. Jag for ner mellan två stenar och jag kunde inte komma lös. Jag visste vad jag skulle göra. Jag hade en kniv i min ficka. Jag grep tag i kniven och skar huvudet av mig och skickade hem det med bud. Så mötte räven mitt huvud och fick fatt i det", säger han, "Jag hoppade upp ur klippan och förföljde räven tills jag tog från honom mitt huvud. Så satte jag på mig mitt huvud igen", säger han, "och grep fatt i räven. Jag gav honom tre sparkar, och det var inte någon spark av dem jag gav honom som inte skickade (satte) en bra kung ur honom, och den sämste av de tre kungarna var bättre än du, o konung".

S.84

"Du ljuger, du ljuger, du ljuger!" sade kungen.

"Då har jag vunnit din dotter", sade Eires Storljugare.

"Ja, med olycka och elände för henne", sade kungen.

Eires Storljugare gifte sig. De hade ett bröllop på år och dag och den sista dagen var lika bra som den första dagen.

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s. 85 ff. Hur Caoilte fick sitt andra namn.
= Sgéalaidhe Óirghiall s 53-55. (namn för andra gången.)

När Fionn mac Cumhaill och nio utvalda män av Fianna hade begett sig till Lochlanns nejder för att lära hjältedåd, så dröjde det inte länge förrän de på den vita gräsmattan (?) mötte en stor lång man som stod och såg söderut, med en skjorta av svart säckväv och ett hjortskinn på sin överkropp. Fionn mac Cumhaill hälsade honom.

"Varifrån kommer du?" sade Fionn, "eller vad heter du?"

"Méadhbh Ni Lorcáin hette min moder. Hon hade mig och en annan likadan som jag."

"Skada att det ej kom en dimma av etter och ondskas på jorden", sade Fionn, "som skulle ha dödat henne innan hon fick en sådan slusk som dig".

"Jag är kungens av Lochlann storsmed, som gör vapen åt kungen av Lochlann!"

"Var finns din smedja?" sade Fionn mac Cumhaill, "eller är det möjligt för oss att få se den?"

"Du skall se den om det är möjligt", sade han, "om det är så att jag kan hindra det, ser du den ej".

S.86

Stosmeden gick åstad, och han tog ett berg i ett språng och en dal i ett steg (så snabb var han) och då han gick bort på Ceise Chorinn, sprang Cavilte bort i hämlarna på honom.

"Vad är det för en kämpe som står i hämlarna på mig?"

"Det är jag", sade Caoilte, "gå ur vägen". (?) (gå vidare!)

Storsmeden gav sig i väg tills han var vid smedjans dörr.

"Öppna, öppna!" sade storsmeden. När han hade gått in, "Stäng, stäng!" sade han.

"Stäng inte", sade Caoilte, "förrän du får sällskap".

Dörren slogs upp (kastades in). Caoilte och Fianna kom in. Det var nio niotal dystra (vresiga, mörka) smeder i arbete på nordsidan av smedjan.

"Börja", sade Storsmeden "så att vi får ge Éires män lön för deras vandring, så att vi får göra skarpa stridsvapen åt dem, raka lansar extra raka lansar, lansar som det skall vara nio tums vit hård härdning i."

De började hastigt blåsa bälgarna och lyfta hammare i höjden.

~~En~~ Caoilte grep hammaren och plattade till järnet åt kämpe.

"Vad heter du", sade den store smeden, "då du kommer så hårdt på oss (med slagen)"

Conán talade vid dörren: "Delgus har han alltid hetat och efter detta döper vi honom till Caoilte."

Conán talade: "Om de inte håller järnet på rätta sättet åt dig så ge dem på skallen med hammaren".

Eires män fick sina vapen och de kom hem och de gick inte mer till Lochlanns nejder.

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s.87 ff. Den röde jarlen Mhagmhathghamhaa.
=Sgéalaidhe Oirghiall s.55-57.

Den röde jarlen Mhagmhathghamhaa sände bud på en mängd herrar (förfäma personer). Han sände bud på Gearlánach i Baile na Ruaidhe.

Den röde jarlen gjorde ett hål vid dörren till sitt rum för att släppa ner Gearlánach.

Flickan höll på att sjunga över hela huset: "Sillen är min hjärtans kär", sjöng hon, "han som aldrig ~~frågades~~ fångades på bete (på sin mat)."

S.88 Gearlánach gav sig hem och den röde jarlen skrev till engelske kungen om Gearlánach och han fördes till England.

Han var i fängelse där. Han hade inte varit där länge förrän han hörde en turk (Turcach) gå genom byn (gatah) varje morgon och utmana vem som helst. Gearlánach hörde mannen tala. Han frågade den man som hade uppsyn över fängelset vad det var han sade. Mannen berättade för honom vad det var han sade, och att han gick fram och tillbaka på gatan om han fick någon som skulle se honom.

Gearlánach sade, att om han fick leva på Eires mat en enda månad, skulle han se (gå emot) vilken turk som helst i hela världen. Kungen kom till honom.

"Vad är det för mat du önskar få?" sade kungen.

"Havrebröd som bakas med torveld och söt kvällsmjölk ~~sa~~ att dricka på morgonen.

"Det skall du få", sade kungen, och kungen gav honom det.

S.89 Det dröjde inte mer än fjotron dar förrän han sade att han skulle gå mot turken. Kungen sade till honom att han skulle gå till förrådet och ~~grip xxxxxxxx~~ och välja ett svärd. Gearlánach gick till förrådet och grep ett svärd. Han grep tag i det och skakade det så att det brast. Det fanns inte ett enda svärd som han grep som inte brast.

"Om jag hade mitt gamla svärd som finns därhemma, skulle jag göra det med det".

Kungen sände en man efter svärdet. Kungen gick bort och gav svärdet till Gearlánach. Striden började och han högg huvudet av turken.

Kungen sade till honom, att om han kunde hugga itu en ullsäck med ett enda hugg, så skulle han ge honom pardon. Den röde jarlen gick och lade in en järnstång i säcken. Gearlánach gick in och säcken var i toppen av (ovanpå) en bänk. Gearlánach såg på kungen och på

var och en som fanns därinne. Han högg till hugget och det gick genom säcken så att det fastnade i blocket.

"Nu", säger kungen, "har du parden. Tala om för mig varför du såg på mig innan du gjorde hugget?"

"Jo, om hugget hade misslyckats för mig", sade Gearlánach, "skulle jag ha huggit av huvudet på dig och alla som fanns här inne".

S.90

"Å, i så fall", sade kungen, "så skall huvudet på ögonblicket huggas av på den man som satte mitt huvud i fara!"

Ögonblickligen höggs huvudet av den röde jarlen.

A 642:50

Sgéalaidhe Pearnmuighe s. 90 f. Pádhraics omvändelse.

Pádraig brukade besöka Padhraics hus (för att göra honom till kristen) Paidés" ~~xxxxxx~~ hustru gick en dag till dörren.

"Paidí", sade hon, "Pádraig kommer igen",

"I så fall", säger Padhraic går jag och lägger mig, och säg honom att jag sover".

Pádraig kom in. "Var är Paidí? säger han.

"Han sover", säger hustrun.

"Ja, om han sover", sade Pádraig, "så vakne han väl; och om han inte sover, må han sova både länge och väl."

S,90 Pádraig gick sin väg och kom inte tillbaka förrän årsdagen därefter. Pádraig kom då in igen.

"Var är Paidí?" säger han.

"De har inte rört bädden sen du var här sist", sade hustrun

"Gå ner", säger han, "och säg till honom att stiga upp!"

Hustrun gick ner och bad honom stiga upp. Padraic steg upp så rask som han någonsin varit (och därefter tog han mot dopet).

Sgéalaidhe Fearnmhuighe s. 92 ff.

Caoiltes omdöpfung.

En dag då Fionns fianna
bevakade hamn och land.
Såg vi komma till oss på vägen
Den store mannen och han på ett ben.

Ett enda ben var det som utgick från hans buk
Och han mätande marken (torven) till oss.
Ett enda öga mitt i hans panna
Och han seende på Cumhaills son.

Konungen välsigne, och resorna (?)
bakom dig (?), o Fionn Cumhaills son.
Du vare likaledes välsignad (hälsad)
Vilda öga som jag ej känner.

Ion Bhac a'Íomhtha är mitt dopnamn.
Jag(segrar i tävling med arbetet) överträffar i arbets-
prestation i varje smedja.
(i vilken smedja som helst).
Jag är den snabbaste smed i världen
hos Lochlanns konung i Bergen.

S.93

Cábha mhór Mí Mhorcáin -
- Hon var en god moder för barnen -
Hon födde mig i tvillingskap,
mig och en annan min like.

Jag sätter er under geasa
om ni inte är hos mig alla åtta
vid min smedjas nio dörrar.

Var är din smedja, smed
Du store man med skinnkåpan?
Jag går min väg för att besöka den
Och om jag kan, så finner du den inte.

Han gick från oss i sitt lopp
genom långa, övervuxna (vilda) dalar
Och vi såg inte, för Éire (?)
än som Biun Eadain hans ben. ?
Vi skulle inte kunna likna hans två öron
vid något om icke två kyrkor på en gunga.

Vi sprang ut allt vad vi förmådde
till Lochlanns nejd skulle vi segra (?)
och vid höjandet för oss vid Ceis Corainn
Öppna för mig! sade Delgus
Vid den handen på dig, smedgesäll,
Inte skall du gå ensam i smedjan

S.94

Därpå fick vi blåsa bälgen
och vi fann sot (damm, ler) i en smedja
Vi fann en ful skara
av stora karlar som inte var vackra i ansiktet
Åtta händer höll på att hamra
Och Delgus var snabb (snabbhet tillhörde D.)

Då frågade smederna misslynt
Varenda en varandra
Vem den spenslige hårde mannen var
somslog stålstången?

Då talade Conán Baoisgnes son
en obunden man i alla stycken
Vilket namn blir hädanefter bättre på honom
än Caoilte den raske på delgus.